

Віктор Палинський

ОЛЕКСАНДР ГОРДОН: ПОЕЗОРИТМІЗОВАНІ МІСТА (МІСЦЯ)

[Гордон О. Міста і рими. – Харків: “Майдан”, 2016. – 144 с.]

1. “Я лиш той, кого виспівав вітер...”

Напевне, розпочну так... Чи не єдиний у сучасному українському літературному процесі, хто очевидну наївність світобачення та дивного всьогосприйняття доповняв у якість індивідуального літературного стилю і продовжує наполегливо гранити цю особливість й надалі! Я – про Олександра Гордона (нагадаю, що колись він надавав перевагу галицькому імені-варіанту “Олесь”).

Пише чимало. Наполегливо видається. Сьогодні в моїх руках нова книжка його віршів “Міста і рими”. Тверда, престижного для поезії формату, обкладинка, оформлена шляхетною гравюрою невідомого й загадкового майстра XIV сторіччя, приваблює одразу до видання й пересічного шанувальника поезії, і доскіпливого знавця-літератора.

Сполошилася тиша твоїм золотим почуттям.
Світ сховався за зайві обличчя безсмертя.
Серце вмивається вічністю та прожиттям
Твоїх предків й нащадків щасливо-нестерпних.

Я не відаю, що там – за вічним покровом небес,
І за космосом душ, що прийшли із блакиті.
Я – лиш той, що помер... Я лиш той, що воскрес,
Я – лиш той, кого виспівав вітер...

2. Безвідносне

...Поезія має бути подібною до молитви. Вона повинна захищати душу. Душу. Поезія. Неспровствно. Тут.

3. Іншість звучання

...Чи відчуває Гордон бодай якусь відповідальність перед СЛОВОМ? Самоплинність його поетичних рядків та строф дозволяє мені десь припустити, що він про це просто не думає. Навіть знічев'я! Просто пише.

...Чи прислухається до внутрішньої музики? Не знаю! Усе ж у багатьох його творах вона присутня – проста, як природа цього невибагливого поета! Він не прискіпливий до себе. Проте неповторність звучання таки є. Можливо, споконвічне. Неконтрольоване. Первинне.

В нас живуть невідомі нікому слова і думки.
Відчуття таємниці вистрілює різьбленим віршем.
Ми за руки в минуле й майбутнє водили віки
Мандрувати в безсмерті... Ми земні, але інші...

4. Зустрічі з собою

Його поезія правдива тим, що автор спонтанно більше відчуває, ніж думає... Подеколи виходить на якусь метафору майже навмання. Здається, і не помічаючи цього. Не шліфуючи. Не дописуючи. Утім таки не пускається наманівці, не спрямовуючи свого ліричного героя далеко від себе, Адже бачить у ньому себе. І майже ніколи не зволікає із зустрічами з собою, Тому що це не просто цікаво, а є магічною грою з тінню. Тут бачу певні небезпеки... Однак справжньому художникові нічого не загрожує в середовищі його власної естетики. Якщо вона є, зрозуміло!? Звісно, зустрітись. Гордон.

5. В очікуванні неочікуваного

Ота його кострубатість форми також згодом викристалізувалась у художній засіб і стала однією з ознак самовільного поетичного мислення. Не для того кажу, аби непомітно-вигадливо щось сумнівне виправдати в Гордона, а лише щоб зафіксувати відмінне, проте своєчасно і щасливо невідміннене; несписане на якусь простакуватість. Добре. Записалося, як дихалося. Відверто.

Яка чудова безнадійна осінь!..
В ній місце віршам, почуттям, поетам.
Життя підкорювалось лиш естетам,
А грішникам – не піддається й досі!

6. Прислуховування до себе

...Очевидною є його несхильність до карколомних метафор. Бачу радше прислуховування Гордона до ритмів серця з низьким порогом чутливості та спонтанної чуттєвості. Це очікування на образи, а не натужне поштучне вибудовування їх. Можу сказати, що тут задемонстровано оте, сказане кимось мудрим: душа і творчість – це те єдине, що по-справжньому належить людині. Вірш Гордона "Без неба" (с. 78) буде неквапом продовжувати оці мої думки й почування. Прочитайте її. (Тут так багато простору прислуховування).

...Ніби хоче висповідатись?! Подібно.

7. Неповторність

...Неповторність його поетичних настроїв очевидна – навіть при зовсім не кришталевій римі і подекуди збитій ритмомелодиці. Ці неоковирності, виявляється, зовсім не зачіпають авторського “я”, а лише сприяють польотам над малозначним і задержуватим. Ось як! (Сказав і самому сподобалось!). Саме такий він, поет, назагал, а також і зокрема в “Містах і римах”.

Така природа тихих почуттів...
Завершується літо пізнім щастям...
Вже осінь словом хтось позолотив,
А ніч ховається у золоті зап'ястя.

Із симпатичним золотавим наївом сподіваючись, що

...Може, хтось пригадає мій голос і вітер,
Із яких виростили безсмертники днів.

8. Простір легенди триваючої

...Таке враження, що Гордон має якусь свою певну поетичну легенду: плекає й леліє її в душі. Не аж надто розголошуючи публічно, не висмикуючи окремі привабливі епізоди, не гамселяючи в бубон про свої незвичайності. Просто живе собі в усеосяжному просторі своїх тихих текстів. Щодня носить їх у потертій шкіряній тайстрі, аби завше були під рукою, бо ж легенда безконечна, вона не має ніякого планування та перебивок. І потребує постійного відчуження при собі; при поетові-мандрівникові, обвіяному неприкаяними вітрами подорожнику, пошуковцю порятунку у самому ж створених світах. Світах.

...Легенду, напевне, що так. Щемку. І насправдішню. Його.

9. Народ і самотність

Про народ він пише ось так:

Поезії судилася самотність
мільйонів підручників.
Поетам призначена доля
мільйонів самотніх.
Народ ніколи не розуміє самотніх.
Народ лише читає підручники....

...Можливо, нависаюча над текстом парадоксальна аура – не така вже й дивна субстанція? Хоч думка разюча й розходиться з чимось “на будень”; певен, читальник пильно прислухатється до внутрішньої поезомузики кожного рядка. Причувається. Переймається. Трансформується. Про народ у Гордона саме так. І такий ліричний суб'єкт – у його творах; несподіваний. Це зовсім незле! Подібно: народ – найглибша самотність?

10. Без претензій

Невигадлива й без претензій назва книжки “Міста і рими”, здається мені, лише на ліниве сприйняття не зобов'язуюча до проникнення у світи, запропоновані не зопалу... Насправді ж усе схиляється до певної ритмічно-семантичної зорієнтованості на сфери неповторної міфотворчості (про це, зрештою, я вже щось говорив). Автор не провадить нас за руку, утім і не випускає з поля зору як свого співчутливого читальника, співтворця, ліричного співрозмовника. І вам це приємно. Які там застереження?! Які недомовки?! Прогалини?! Коли відкрита душа художника...

(Чомусь прийшло на гадку (загадку) саме в цьому місці цих текстів?).

11. Дещо про Гордона

Трохи біографічного, як завше, не зашкодить. Олександр Гордон – член НСПУ. Автор кількох десятків книжок поезії та інших.

Я особисто вважаю дуже вартісною його “Популярну енциклопедію Львова” (2009). Допрацювавши її та сягнувши серйознішого накладу, можна було б зробити це видання настільним усеукраїнським здобутком.

Півтора десятки книжок урбаністичної поезії робить його чи не головним поетичним “львовознавцем” в Україні. (Те, що маємо сьогодні його про інші міста: Ірпінь, Одесу, Харків, Чортків, Київ, Самбір... – зараз тільки легкі шкіци порівняно з колоритними мазками саме львівських “живописних картин”).

...Зваблений перекладацькою чутливою мудрістю й напрацьованою майстерністю, перепроводжує в українську видатних польських поетів В. Шимборську, Б. Жураковського, К. Ленковську, а також Р. М. Рільке, П. Верлена, А. Рембо, Г. Аполлінера, Т.С. Еліота.

Відомий як видавець літературних антологій, збірників, періодики: “Форма(р)т”, “Морена” (шкода, уже в минулому).

Лауреат півдесятка українських та польських літературних премій. Одне слово, щось уперто робиться й дещо здобувається.

...Нині О. Гордону минає лише 55: достатньо, аби застановитися і ще більш – аби здобути ще нездобуте. Оце останнє належить тільки йому. Нехай не згайнує. І не сердиться...

Отримано 7 жовтня 2016 р.

м. Львів